

НАГРАДЕ 21. МЕЂУНАРОДНОГ САЈМА КЊИГА “ТРГ ОД КЊИГЕ” ХЕРЦЕГ НОВИ

ПЛАКЕТА ЗА ИЗДАВАЧКИ ПОДУХВАТ ГОДИНЕ

Престижну награду – Плакету за издавачки подухват године – Жири додјељује монографији историчарке умјетности Марине Матић *Манастир Савина у XVIII веку – православни идентитет и млетачка власт*, чији су издавачи: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори, Митрополија црногорско-приморска СПЦ и Православни богословски факултет Универзитета у Београду.

О манастиру Савина до сада се писало, и са књижевним и са научним надахнућем, релативно много, сразмјерно значају овога храма за православље и за духовност, умјетност и културу у цјелини. Зато истичемо да је ово капитално издање засновано на самосталним архивским и теренским истраживањима на подручју Боке Которске и да је у њему начињен корак даље у односу на досадашње, веома квалитетне и обимне студије других историчара умјетности.

Професорка докторка Марина Матић уобличила је сложену слику политичких, економских и конфесионалних односа у којима се, управо у 18. вијеку, за вријеме млетачке владавине над Херцег Новим, појавила и, кроз многа трвења, остварила иницијатива за подизање велике цркве Успења Богородичиног у Савинској дубрави. Тај храм ће постати знаменит по свом духовном зрачењу, умјетничком складу и лијепом сагласју са природним окружењем и храмовима других вјера у, како више пута констатује ауторка, мултиконфесионалној Боки.

Свој оригинални допринос тумачењу укупног друштвеног амбијента у бококоторском 18. вијеку, ауторка је наставила зналачком анализом барокног концепта, који је систематски и досљедно спроведен у архитектури и сликарству храма, вјероватно први пут и на много ширем подручју од овог овдашњег. По обухватности и значају ово дјело Марине Матић зато се сврстава у ред великих монографија, какве су о манастиру Савина начинили академици Војислав Ђурић и Дејан Медаковић.

У сарадњи са ауторком, значајан допринос овом издању дали су и своје позиву посвећени и приљезни издавачи. То се најбоље види по бројним изванредним репродукцијама и илустрацијама, те по крајње брижљиво израђеној научној апаратури – инструктивним фуснотама и регистрима архивске грађе, објављених извора, литературе, имена, илустрација и анализираних икона.

Честитамо ауторки и издавачима.

НАГРАДА ЗА НАЈБОЉУ ЕДИЦИЈУ

Награду за најбољу едицију Жири додјељује Издавачком предузећу *Clío* из Београда за едицију АГОРА у којој је ове године изашла и књига *Надзирање демократије*, Славише Орловића чије је представљање прије неколико вечери уприличено на Тргу од књиге.

У кратак опис ове едиције издавач је ставио реч Хуманистика. Дакле ријеч је о академској дисциплини која проучава све аспекте људске културе. У средњем вијеку тај термин се користио као антоним божанском, а данас су хуманистичке науке често у супротности са природним, а понекад и

са друштвеним наукама. Управо због чињенице да хуманистика, уз значајан историјски елемент, користи методе које су прије свега критичке или спекулативне природе.

Има симболике у чињеници да су управо на Тргу од књига додјељује награда едицији назива *Агора*. 'Агора', ријеч грчког поријекла, може се превести као пијаца, трг. Био је то у старогрчким градовима отворени простор окупљања и мјесто одвијања грађанских, друштвених и вјерских активности. Дакле, овдје на новској Агори награђујемо Агору Издавачке куће *Clio*. На њиховом тргу окупљене су културолошке студије, расправе и есеји који обухватају различите цивилизацијске феномене људског постојања, богат су извор знања и подстицајних антрополошких водича.

Ова едиција представља изузетан пресек времена из којег излазимо, али и овог којем припадамо и у којем се наслућују обриси једне нове цивилизацијске ере. У њој се појављује низ значајних књига којима често није циљ да дају одговоре, већ да постављају питање и отклањају недоумице, понекад да у потпуности помјере угао гледања на проблеме и значајно промене дискурс чинећи свијет још изазовнијим мјестом. Да поменемо само неке: *СУНОВРАТ: Криза либералне демократије*, Мануела Кастелса, *Доба надзорног капитализма*, Шошане Зубоф, *МИСЛИТИ ДРУГАЧИЈЕ – филозофија неслагања*, Дијега Фузара, *Прогнани појмови*, Тодора Куљића, *Колапс културе*, Роба Ведерила... Овако, не само тематски, широко постављен оквир едиције доиста је велики изазов у уредничком смислу и Жири овом наградном посебно подвлачи управо ту улогу.

НАГРАДА ЗА НАЈБОЉУ ДЈЕЧИЈУ КЊИГУ

Награду за најбољу дјечију књигу Жири додјељује издавачу ОДИСЕЈА из Београда за књигу *ЦРВЕНИЛО или зашто није смешно кад неког кињиш*, белгијског аутора Јана де Киндера. Објављивање књиге је помогао програм „Креативна Европа“ Европске уније.

Јан де Киндер је белгијски аутор и илустратор. Освојио је бројне награде у домену књижевности за дјецу, међу којима и оне најпрестижније попут *Тхе Оригинал Арт Ревард / The Original Art Reward* на изложби *Илустрација дјечије књиге Друштва илустратора у Њујорку* и награду *УСББУ / USBBY* за изврсну међународну књигу.

Илустрацијама експресивног манира, динамичних линија и вансеријске композиције успјешно приказује емоције и ствара директне и снажне наративе упечатљиве атмосфере. Цртежи сведене палете, којом доминирају нијансе црвене боје, визуелно појачавају значење текста до те мјере да вам се чини да вербални дио постаје тек украс слике. Истовремено, његов ликовни израз тежи универзалности, његов лични културолошки миље готово је невидљив, а примијењене визуелне матрице могу припадати било којој култури.

Сликовница *ЦРВЕНИЛО* говори о дјечаку којег су вршњаци изопштили и искључили због његове склоности да му образи црвене. Заправо, књига истражује важност прихватања разлика и супротстављања дискриминацији. Она се бави управо односима који претходе ономе што се данас показује готово хроничним проблемом – вршњачким насиљем. Ова сликовница је позив да разумијемо перспективу и разлоге зашто дјеца бирају да се на тај начин понашају и позив на рад са дјецом да мијењају ставове и увјерења, посебно када су у питању вербално насиље и друштвено искључивање.

Честитке издавачу на препознавању вриједности ове књиге и преводиоцу Јелици Новаковић Лопушина на приближавању сликовнице нашем језичком простору.

НАГРАДА ЗА НАЈЉЕПШУ КЊИГУ

Награду за најљепшу књигу Жири додјељује издавачима Ободско слово и Штампар Макарије за двојезичко издање Његошевог Горског вијенца.

Ријеч је о преводу Васе Михаиловића, једног од најугледнијих америчких слависта српског поријекла, који се појавио у Америци 1986. године. Три године касније изашло је репринт издање у Београду, а овом издању, аутор је извршио многобројне поправке, тако да се на извјестан начин може говорити о новом издању. И овај превод потврђује да је Његошево дјело једно од кључних насљеђа европског романтизма, а Његош пјесник и мислилац који је водио плодотворни дијалог са европском цивилизацијом.

Осим ове чињенице, издање које награђујемо издваја изузетна опрема која је надасве омаж старим техникама опремања књига, занатима на издисају и штампарским украсима који измичу духу времена. Није ово први покушај да се опремом која „мирише“ на луксуз привуку библиофили, али је ово издање значајно избјегло кокетирање са коњукурном и кичастом опремом. Оно је као добро вино, старењем, чувањем и коришћењем добијаће патину која ће је полако претварати у, како би покојни професор Миле Грозданић рекао – савршену тродимензионалну форму.

Оваква опрема књизи прикључује и својеврсну мистерију, доноси ритуал откључавања, тражи стрпљење у доласку до текста и уводи нас у свечаност читања. Читав тај ритуал који претходи суочавању са Његошевим ванвременским текстом чини да се и сам читалац осјети не само посебним, већ и повлашћеним што једно овакво издање држи у рукама.